

Històries de vida | Salut Tortosa

Ecografia a peu de llit: veure-hi més per a decidir millor

L'Hospital Santa Creu de Jesús és capdavanter en l'ús de l'ecografia clínica en geriatria, una eina que facilita diagnòstics, evita trasllats i permet adaptar millor els tractaments a cada pacient

Un home de més de 80 anys, amb Parkinson, demència moderada, hipertensió i diabetis, presentava un deteriorament funcional i delírium d'uns tres mesos d'evolució. Després de diverses valoracions, no s'acabava de trobar una explicació clara a la seua situació. Finalment, ingressa a l'Hospital Santa Creu de Jesús, amb la sospita d'una infecció urinària. La seua situació dificultava fins i tot que pogués explicar què li passava. A la valoració inicial se va identificar presència de dolor abdominal. El geriatre José Luis Sánchez Rodríguez va estirar l'ecògraf al seu llit. La imatge va revelar una altra patologia: una col·lecistitis aguda. Després de consens amb la família, se va decidir un maneig mèdic conservador. Aquí, l'ajuda de l'ecografia clínica al diagnòstic va permetre modificar el tractament antibiòtic, sense desplaçament del pacient i amb millora progressiva de la seua situació clínica.

A PEU DE LLIT

L'escena resumix bona part de la revolució silenciosa que l'ecografia clínica a peu de llit està introduint en l'atenció geriàtrica. La tècnica és similar a la que utilitza un radiòleg, però amb una diferència fonamental: és el mateix metge que atén el pacient, degudament format, qui usa l'ecògraf per a respondre de manera immediata una pregunta clínica concreta. **"L'avantatge és que es fa a peu de llit, és més econòmica, és innòcua i és molt ben tolerada pel pacient"**, explica Sánchez.

L'ecografia clínica —coneguda internacionalment com a PoCUS, Point-of-Care Ultrasound— té unes dos dècades de recorregut. Primer se va estendre a urgències, especialment en l'atenció a pacients politraumàtics, i a les unitats de cures intensives. Posteriorment, va començar a arribar a l'atenció primària i la medicina interna.

El metge geriatre José Luis Sánchez Rodríguez ha promogut l'ús de l'ecografia a peu de llit a l'Hospital Santa Creu.

La pandèmia de la covid-19 va marcar un punt d'inflexió en la seua utilització, incloent-hi la geriatria.

L'Hospital Santa Creu ha començat a escurçar esta distància. **"L'estudi que hem fet aquí demostra que l'aplicació de l'ecografia clínica en pacients d'hospitals no aguts també és útil"**, assenyala el doctor. El treball, publicat este 2026 a la revista científica JAMDA, va analitzar 315 ecografies practicades a 244 pacients entre 2022 i 2025. L'edat mitjana era de 86 anys i es tractava majoritàriament de persones amb un elevat grau de fragilitat i dependència.

MALALTIES INESPERADES

Els resultats són especialment sig-

nificatius. En un de cada quatre pacients, l'ecografia va permetre detectar un diagnòstic nou que no se sospitava. Les patologies inesperades més freqüents van ser la pneumònia, la insuficiència cardíaca i algunes malalties valvulars.

"Els pacients d'edat avançada, fràgils, complexos i amb pluripatologia no manifesten els símptomes d'una malaltia igual que ho fa una persona jove", explica el geriatre. Una pneumònia, una insuficiència cardíaca o una infecció poden quedar emmascarades darrere d'un quadre clínic molt més complex. **"L'ecografia clínica ens ajuda a desvelar-ho molt més ràpidament"**.

I veure millor significa també decidir millor. L'ús de l'ecògraf va compor-

ATENCIÓ MÉS HUMANA

"Evitem trasllats a urgències i proves invasives gràcies a una eina que podem portar fins al llit"

PATOLOGIA INESPERADA

"En un de cada quatre pacients descobrim un diagnòstic nou que no sospitàvem gràcies a l'ecografia clínica"

tar modificacions del tractament en el 56 % dels casos i, segons els facultatius responsables, va reduir la incertesa diagnòstica o va facilitar la presa de decisions en el 96 % de les exploracions.

MENYS TRASLLATS

L'impacte no es limita al diagnòstic. Durant l'estudi, l'ecografia clínica va permetre evitar 47 trasllats innecessaris a urgències i 35 procediments invasius, bona part dels quals sonatges vesicals. En un pacient jove, anar a urgències pot representar unes hores d'espera. En una persona de noranta anys, fràgil, dependent o amb deteriorament cognitiu, pot significar una ambulància, un canvi d'entorn i un procés especialment desorientador. El PoCUS no substitueix l'avaluació geriàtrica integral ni altres proves diagnòstiques, sinó que les complementa, afegint-hi una informació immediata que pot influir en la precisió diagnòstica i intensitat terapèutica, segons els objectius de cada pacient.

El doctor Sánchez Rodríguez destaca que esta eina pot afavorir una medicina menys invasiva i més adaptada a la fragilitat de la persona gran.

FORMAR PER A CRÉIXER

La tecnologia, però, no funciona sola. La qualitat de la imatge i, sobretot, la seua interpretació depenen de la preparació del professional. El mateix estudi insisteix que una formació adequada és imprescindible per a garantir-ne un ús segur. **"Com a geriatre, quan vaig intentar formar-me en ecografia clínica per allà el 2019, vaig haver de buscar-me la vida, ja que no existia formació reglada dins de la nostra especialitat"**, recorda Sánchez. Ara el procés comença a invertir-se: **"Estic formant residents i professionals en actiu, i també col·laborem amb la Universitat Rovira i Virgili en formació d'ecografia clínica"**.

El geriatre considera que l'Hospital Santa Creu ha avançat més en este terreny que centres hospitalaris de dimensions molt superiors. **"Som capdavanter en esta matèria, encara que estem fent els primers passos"**. La direcció del centre, afegix, ha mostrat el seu suport, facilitant equipament i formació per a desenvolupar el projecte.

DE JESÚS A EUROPA

El següent pas és ampliar l'evidència. Sánchez admet que el treball realitzat a Jesús és unicèntric i no disposa de grup de control. **"Ara calen estudis multicèntrics perquè estos i altres resultats se puguin validar d'una manera més global"**.

La xarxa, però, ja està creixent. Sánchez coordina el grup de treball d'ecografia clínica de la Sociedad Española de Geriatria y Gerontología, creat el 2023, i ha participat amb altres societats científiques en un document de consens sobre esta pràctica. També forma part del grup europeu GENIUS, integrat per especialistes de vuit països i orientat a fomentar-ne la formació i generar noves evidències.

Un espai patrocinat per:

